

DD-106

December-2013

B. Ed. Sem. I

A-509 : Teacher Education

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ (પાંચ) પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

Instructions : All (five) questions are compulsory.

(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

Options are internal.

(3) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ આંકડા પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

Figures to right indicate full marks of questions.

1. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં લખો : 10

Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **750** words.

(1) સ્વાતંત્ર્ય પૂર્વે ભારતમાં શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની ભલામણો કયા કયા પંચોએ કરી હતી ? દરેક પંચની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.

Which Commissions recommended for teacher education before Independence in India ? Give brief description of all Commissions.

(2) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ એટલે શું ? તેની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના ઘટકોની ચર્ચા કરો.

What is teacher-education ? Discuss the concept and components of the same.

(B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો : 4

Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **125** words.

(1) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ કાર્યક્રમના ઉદ્દેશ્યો જણાવો.

State the aims of teacher education Programme.

(2) યુનિવર્સિટી શિક્ષણ પંચ (1948-49)ની ભલામણો જણાવો.

State recommendations of University Education Commission 1948-49.

(3) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણમાં N.C.T.E.ની ભૂમિકા દર્શાવો.

Discuss the role of N.C.T.E. in teacher education.

2. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી બેના ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો : 6

Answer any **two** questions from the following questions. Answer should be in **100** words.

(1) શિક્ષકના આર્થિક દરજ્જાની સમીક્ષા કરો.

Evaluate economical status of a teacher.

(2) વ્યાવસાયિક દરજ્જો સુધારવા માટે શિક્ષકે કઈ-કઈ વ્યાવસાયિક સજ્જતાઓ કેળવવી પડશે ?

Which professional competencies does the teacher need to cultivate professional status ?

- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં લખો : 8
 Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **500** words.
- (1) શિક્ષક પ્રતિબદ્ધતાના ક્ષેત્રો કયા કયા છે ? વિસ્તારપૂર્વક નોંધ લખો.
 Which are the fields of teacher commitments ? Write in detail.
- (2) વ્યવસાયના લક્ષણો જણાવી આદર્શ શિક્ષકના લક્ષણો પર મુદ્દાસર નોંધ લખો.
 Mention the characteristics of Vocation. Describe in detail the characteristics of an Ideal Teacher.
3. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં લખો : 10
 Answer any **one** question from the following questions. Answer should be in **750** words.
- (1) સેવાકાલીન પ્રશિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી સેવાકાલીન શિક્ષણની સુધારણા માટેના ઉપાયો જણાવો.
 Clarify the concept of In-Service Training and mention the remedies of improvement of in-service training.
- (2) માધ્યમિક શિક્ષક-પ્રશિક્ષણની નીચેના સંદર્ભમાં ચર્ચા કરો :
 Discuss Secondary Teacher Education in the following references :
- (i) ઉદ્દેશ્યો
 aims
- (ii) પ્રાયોગિક કાર્યો
 practical work
- (iii) મર્યાદાઓ
 limitations
- (B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં લખો : 4
 Answer any **one** question from the following questions in about **125** words :
- (1) 'SCERT' પર ટૂંકનોંધ લખો.
 Write a short note on SCERT.
- (2) સેવાકાલીન તાલીમ અંગેના નવીન પ્રયોગો (કાર્યક્રમો) પર પ્રકાશ પાડો.
 Throw light on the innovative programmes of in-service training.
- (3) TLM નિર્માણ અંગે તમારા મંતવ્યો જણાવો.
 Give your opinions regarding the construction of TLM.
4. (A) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી બેના ઉત્તર આશરે 100 શબ્દોમાં લખો : 6
 Answer any **two** questions from the following questions :
- (1) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ સંસ્થાના સંસાધનો કયા કયા છે ?
 Which are the resources of teacher-education institutions ?
- (2) પ્રમાણીકરણના લાભ જણાવો.
 Discuss advantages of standardization.
- (3) NAAC પર ટૂંકનોંધ લખો.
 Write a short note on NAAC.

(B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી એકનો ઉત્તર આશરે 500 શબ્દોમાં લખો :

8

Answer any **one** question from the following questions in about **500** words :

(1) NCTEની નીચેના મુદ્દાઓના સંદર્ભમાં ચર્ચા કરો :

Discuss NCTE from the following point of view :

(i) ઉદ્દેશ્યો

aims

(ii) કાર્યક્ષેત્ર

scope

(iii) કાર્યો

functions

(2) શિક્ષણની સુધારણામાં NCERT ની ભૂમિકા પર વિસ્તારપૂર્વક નોંધ લખો.

Write in detail about the role of NCERT in the improvement of Education.

5. આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો અથવા પ્રશ્નનો ટૂંકમાં જવાબ આપો :

14

Fill in the gaps by choosing appropriate option from the following or Answer the question in brief.

(1) 1986ની નવી રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિની હિમાયત _____એ કરી હતી.

(A) એ.પી.જે. અ.કલામ

(B) શ્રી રાજીવગાંધી

(C) શ્રી રવિન્દ્ર દવે

(D) શ્રી કોઠારી

_____ recommended new National Policy of Education of 1986.

(A) A.P.J. Abdul Kalam

(B) Shri Rajiv Gandhi

(C) Shri Ravindra Dave

(D) Shri Kothari

(2) રાધાકૃષ્ણનન પંચ _____ સાલમાં અમલી બન્યો હતો.

In _____ year Radhakrishnan Commission was implemented.

(A) 1948

(B) 1952

(C) 1964

(D) 1986

(3) NCTE _____ વર્ષમાં સ્વાયત્ત બની.

NCTE became autonomous in the _____ year.

(A) 1991

(B) 1993

(C) 1995

(D) 1999

(4) સારા શિક્ષક બનવામાં _____ લક્ષણ વિઘ્નકર્તા બને છે.

(A) પદ્ધતિશાસ્ત્રનું જ્ઞાન

(B) વિષયવસ્તુ પર પ્રભુત્વ

(C) સારું વ્યક્તિત્વ

(D) શિસ્તનું કડક વલણ

_____ characteristic become an obstacle in becoming a good teacher.

(A) Knowledge of methodology

(B) Mastery over content

(C) Pleasant personality

(D) Insistence for discipline

- (5) વર્ગખંડમાં અધ્યાપન માટે _____ પદ્ધતિ વધુ અસરકારક નીવડે છે.
 (A) વ્યાખ્યાન (B) પ્રશ્નોત્તર
 (C) પ્રોજેક્ટ (D) કથન-ચર્ચા
 _____ method becomes effective in classroom teaching.
 (A) Lecture (B) Question-answer
 (C) Project (D) Discussion-narration
- (6) NCTE નો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય _____ ની ગુણવત્તા સુધારવાનો છે.
 (A) અધ્યાપકો (B) માધ્યમિક શિક્ષકો
 (C) પ્રાથમિક શિક્ષકો (D) ઉચ્ચતર મા. શિક્ષકો
 The main aim of NCTE is to improve the quality of _____.
 (A) Lecturers (B) Secondary teachers
 (C) Primary teachers (D) Higher Secondary teachers
- (7) માધ્યમિક શિક્ષણપંચ 1952-53ના અધ્યક્ષ _____ હતા.
 (A) ડૉ. કોઠારી (B) ડૉ. મુદાલિયર
 (C) ડૉ. રાધાકૃષ્ણન (D) શ્રી ઈશ્વરભાઈ પટેલ
 The head of Secondary Education Commission 1952-53 was _____.
 (A) Dr. Kothari (B) Dr. Mudaliar
 (C) Shri Radhakrishnan (D) Shri Ishwarbhai Patel
- (8) વૂડનો ખરીતો _____ થી અમલી બન્યો હતો.
 In _____ year woods dispatch was manifested.
 (A) 1854 (B) 1904
 (C) 1895 (D) 1886
- (9) CTE નું પુરું નામ શું છે ?
 What is the full form of CTE ?
- (10) NCERT ના બે કાર્યો જણાવો.
 State two functions of NCERT.
- (11) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણના બે ઉદ્દેશ્યો જણાવો.
 State two aims of Teacher Education.
- (12) શિક્ષકનો સામાજિક દરજ્જો એટલે શું ?
 What is the Social Status of a teacher ?
- (13) વિદ્યાર્થીઓ પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતાના બે ઉદાહરણો લખો.
 Give two examples of commitment towards students.
- (14) સેવાકાલીન તાલીમના બે લાભ જણાવો.
 State two advantages of in-service training.